

Dodatek

Co je svatá Tajina oleje a komu se uděluje

Svěcení oleje je Tajina, v níž se při pomazávání těla olejem vzývá a svolává na nemocného Boží blahodát, která léčí nemoci duševní i tělesné. (Zakládá se na Písmu svatém: Mar 6,13 a Jak 5,14). V řečtině se nazývá „Modlitbou oleje“, v Rusku se jí říká „soborovanije“ (protože ji vykonává sbor presbyterů). Modlitbami církve se olej posvěcuje a slouží pak k uzdravování nemocí a k rozhrěšení hříchů, ze kterých nemůže přinést pokání při zpovědi – buď kvůli těžkému stavu nemoci nebo kvůli tomu, že se jedná o hříchy zapomenuté nebo nevědomé (hříchy konané kvůli obecné lidské slabosti, bez vůle hřešit a bez vědomí o jejich hříšnosti) či neuvědomělé (tedy to, co nemocný z nedostatku poučení nepovažoval za hřích – právě to může být příčinou nemoci). (Hříchy, o nichž křesťan ví, musí vyznávat při zpovědi a očišťovat se od nich při svaté Tajině pokání, je-li toho zdravotně schopen). A dále – jelikož těžké hříchy mohou i po zpovědi znepokojoval svědomí, ustanovil Hospodin ve svém milosrdenství tuto Tajinu jako zvláštní léčení duševních nemocí. Má-li nemocný kající stav duše, pak všechny takové hříchy se mu při pomazání odpouštějí, modlitbami je očišťován pro dosažení nebeského království; podle sv. Simeona Soluňského získává definitivní odpuštění hříchů a „dokonalé vysvobození z hříchů“.

Teologie Tajiny pomazání olejem nemocných reflektuje spojitost nemoci s hříchem, jak to předpokládá i Jakubova epištola: »Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších církve (tj. presbytery, kněze), a oni ať modlí nad ním, pomazávající jej olejem ve jménu Páně. A modlitba víry uzdraví nemocného, a pozdvihne ho Pán; a jestliže se čím prohřešil, bude mu odpuštěno. Vyznávejte se pak jedni druhým z hříchů svých, a modlete se jedni za druhé, abyste uzdraveni byli« (*Jak 5,14—16*). Jejich léčivost tedy souvisí s odpuštěním hříchů, které se při ní děje.

Před účastí na Tajině oleje by se měl nemocný vyzpovídat, není to však podmínkou. Je to podmínka spíše morální – čili jde o to, aby se nemocný k přijetí Tajiny oleje řádně připravil – a to především pokáním. Pokud se současně uděluje svaté Přijímání, pak vždy až po Tajině oleje. V dávnosti byl postup takový, že se večer konala první část obřadu: modlitby před svěcením oleje (tj. žalmy a kánon), a ráno následujícího dne (např. po jitřní) se pak naléval olej do lampády, byl posvěcen a nemocný byl pomazáván (na svaté liturgii poté mohl přistoupit k Přijímání).

Nad zdravým se nedovoluje konat Tajinu oleje. Duchovně živý křesťan si je však vědom svého neblahého duchovního stavu, který je u nás všech stavem vážné nemoci, jež se projevuje např. duševními bolestmi či naruživostmi. Zákaz účasti zdravých v této Tajině můžeme tedy vztahovat na věřící bez pokání a bez reflexe svého hlubokého vnitřního poškození, kterým je raněn každý, kdo se narodí na tento svět. (Viz též slova Páně: „Nepřišel jsem volat k pokání spravedlivé, ale hříšníky.“ Luk 5,32)

Metropolita Filaret Moskevský považoval Tajinu svěcení oleje za takový lék proti nemoci, „jehož použití je vždy blahodárné, a sotva kdy může být chybné“.

Pastýři mají vysvětlovat věřícím nutnost, smysl a skutečný význam této Tajiny. Poučovat nemocné a povzbuzovat je k účasti na této Tajině. (Není však vhodné žádat konání této Tajiny kvůli běžným lehkým nemocím, které pomínou samy nebo na ně stačí ty nejprostší přirozené léky či mají krátké trvání, jako např. rýma apod. Spíše by měli věřící více užívat tuto Tajinu na bolesti duševní; příp. na různé závislosti, náruživosti, těžké zlozvyky apod.) Kromě uzdravení či úlevy v nemoci (je-li to v souladu s Boží vůlí) má Tajina oleje blahodať léčit duševní strádání, pozdvihovat, posilovat duchovní aktivitu člověka a jeho duchovní schopnosti, které jsou tlumeny tělesnou disharmonií. Jestli po přijetí Tajiny nemocný nedosáhne uzdravení, pak získává duševní pokoj, uklidnění svědomí, pevného a statečného ducha; svoji nemoc snáze nese, vítězně bojuje proti pokušením, radostně hledí do budoucnosti, cele se odevzdává vůli Boží. Tajina hojí jizvy a následky, které po sobě na duši zanechaly hříchy a které značně oslabují morální energii ducha člověka, zneklidňují svědomí, přinášejí strach.

Vykonání Tajiny oleje se nemá odkládat, až dojde ke zhoršení stavu nemocného k nebezpečí smrti. K tomuto blahodatnému léčitelství je nutno přistoupit hned, když ještě nehrozí smrt. Povinnost včasně přijmout Tajinu pomazání nemocných není jen morální nýbrž i církevně-kanonická, protože Církev obecně vyžaduje naplňovat všechna svá ustanovení a obřady v určený čas a za stanovených okolností. Zanedbání této povinnosti přináší Boží odsouzení, vyjma případu, kdy si nemocný Tajinu upřímně přál, ale nemohl ji přijmout z důvodů, které na něm nezáležely (např. nepřítomnost kněze, rychlá smrt apod.). V takových případech samotná víra nemocného přinese pro milosrdenství Boží ospravedlnění.

Pomazání olejem není alternativou přijímání obvyklých léků přirozených léků, které nám Bůh pro naše léčení daroval. Je to duchovní uzdravení. Tomu, kdo zůstává i po přijetí Tajiny oleje nadále nemocným, je potřeba poskytnout veškerou náležitou zdravotní péči, zavolat lékaře, podávat léky apod.

Někteří si vymysleli, že ten, kdo se po přijetí Tajiny pomazání nemocných uzdraví, musí se stát mnichem, nebo musí učinit různé sliby (např. neuzavírat sňatek nebo že nebude jíst maso, nebo se postit kromě středy a pátku i v pondělí). Jiní pomazání olejem prohlašují za „poslední pomazání“ před smrtí, další zase, že se po pomazání člověk už nemůže uzdravit, ale musí nutně umřít apod. Tyto nemyšly je potřeba vykořeňovat jakožto pověry, které protičeří pravoslavné víře.

Tajina oleje není „posledním pomazáním“, není ke smrti ale k životu. Uděluje se nikoliv pouze v předsmrtných stavech, nýbrž při každé nemoci (léčitelné i nevyléčitelné). Věřící by měli tuto Tajinu přijímat co nejčastěji a užívat tím blahodať, která se nám skrže ni podává. Nicméně se stává, že se toto „Pomazání olejem nemocných“ uděluje i v případech, kdy vidíme, že se člověk blíží k odchodu z tohoto života. Bůh někdy učiní, že se přijetím této Tajiny umírající vrátí zpět k životu. Leč ani v případech, kdy křesťan po přijetí pomazání svěceným olejem umře, nebyla služba této Tajiny v žádném případě zbytečná! Právě ve chvílích umírání nejvíce potřebuje věřící odpuštění svých hříchů, posílení ducha a udělení daru nadpřirozeného pokoje a daru bohabojné směřlosti; v tuto chvíli, i když nebylo uzdraveno tělo, koná olej uzdravování duševní; pomazání uzavírá přístup démonům k umíra-

jícímu a odhání od něho nečisté duchovní síly; v případě, že nemocný už nemůže polykat, a není tudíž možno podávat svaté Přijímání, je Tajina pomazání olejem jediným způsobem k Tajinnému posvěcení celého člověka, kdy nejen duše ale i tělo je posvěcováno plností Boží blahodati a křesťan se duší i tělem spojuje s Kristem.

Čtení sedmi evangelíí symbolizuje plnost přítomnosti Kristovy.

Pomazání svěceným olejem je zárukou odpuštění hříchů, kterou si člověk odnáší (ať už zemře dříve či později) do jiného světa, na strašný soud před Soudce, který nezná osobností. Stav vážné nemoci, ve které nemocnému není zde pomoci, je hrozný a může být jen krůček k zoufalství a věčnému zahynutí. A pro tyto případy připravila láska Boží člověku v Tajině oleje blahodat uklidnění. Nic jiného nedá nemocnému takové oduševnění. Tajina oleje dává člověku vše, co duchovně potřebuje, je blahodatnou Boží pomocí křesťanu k získání spásy; tuto pomoc nesmíme opomíjet.

Blažený Simeon Soluňský píše: „Poté co (nemocný) obdrží pomazání, má vyslechnout od prvního kněze poučení, že po získání odpuštění musí být pozorný a nesmí více hřešit; tak pravil Spasitel mrtvicí raněnému.“

V dávných časech nemocní, jak se jen trochu začali uzdravovat a nabývat sil, nechávali se přivést do chrámu, aby na posvátném místě získávali útěchu a posilu pro trpící duši, a tělu vrátili zdraví prostřednictvím zázračného působení, které jim udělila svatá Tajina. Často zůstávali v chrámových předsíních několik dní, trávili tam dny i noci, v očekávání blahodatiné pomoci od pomazání posvátným olejem.

Kdy se nesmí udělovat Tajina pomazání olejem

Tajinu oleje není dovoleno udělovat jinověrcům či nepravoslavným křesťanům nebo těm, kteří opustili pravoslavnou víru; neuděluje se ani katechumenům (a samozřejmě ani nevěřícím). Nutná je pravoslavná víra a kanonická příslušnost k pravoslavné církvi. Neuděluje se ani těm pravoslavným křesťanům, kdo jsou odloučeni od svatého Přijímání, kromě případu smrtelné nemoci, kdy pro odchod ze života je kanonicky přijato „nezbavovat je potřebného zaopatření“, takže podobně jako se těmto věřícím dovoluje přijmout svaté Tělo a Krev Kristovy, tak se jim dovoluje přijmout i Tajinu pomazání olejem (činí se to v tomto pořádku: nejprve se vykoná zpověď s rozhřešením, pak následuje pomazání olejem a nakonec se podává svaté Přijímání); v případě uzdravení se vracejí zpět na původní stupeň pokání s povinností dokončit dříve udělenou epithimii. Posledním lidem se svaté Tajiny (ani oleje ani přijímání) neudělují; pro ně je v Trebníku zvláštní obřad na vymítání zlých duchů. Stejně tak se nedává nemocným, kteří jsou nepřičetní (zuřiví apod.), dokud se nezklidní. Dále se Tajina oleje neposkytuje nekajícím hříšníkům. K účasti na Tajině oleje nepřístupují děti do sedmi let věku (protože nemoc není způsobena jejich vlastními hříchy). Nikdy se nesmí Tajina oleje sloužit nad zesnulým. Nepodává se ani těm, kdo jsou v bezvědomí (kómatu apod.)

Potřebné věci pro Tajinu pomazání olejem

Pro Tajinu oleje se používá olivový olej, do něhož se (podle evangelijního podobství o milosrdném Samaritánu) nalévá trošku červeného vína, které mj. připomíná Krev Kristovu, jež byla pro naši spásu prolita na kříži; z oběti Kristovy je získána blahodat Tajiny oleje. Přidávání vína je však jen obřadní zvyklost a nemá

dogmatický význam, proto se lze v případě nutnosti obejít i bez vína. Dříve se místo vína přidávala voda, která symbolizovala čistotu křesťana získanou ve vodě křtu.

Olaj je pro výkon této Tajiny naprosto nutný a nelze se bez něj obejít. Proto je důležité, aby kněz i věřící měli k dispozici vždy nějaký olej, kdyby bylo nutno konat Tajinu pomazání nemocných.

Nádobkou, do které se olej vlévá, bývá v chrámu většinou lampáda (kandilo). V domácnosti stačí sklenička či jiná nádobka, která může být vzata z běžného domácího používání. Musí však být čistá, důstojná a po vykonání Tajiny už nemůže být vzata pro obvyklé domácí potřeby. Je vhodné, když je v každém chrámu jedna lampáda (resp. skleněný kalíšek lampády) uložena stranou a vyhrazena pro použití při svaté Tajině oleje (jde-li kněz konat Tajinu do domácnosti, je lepší, vezme-li tuto vyhrazenou lampádu s sebou). (Upozornění v obřadu na vlévání oleje do kandila, které je uvedeno až před první modlitbou svěcení, je tam spíše proto, aby upozornilo, že *nejpozději* v tuto chvíli musí být olej definitivně připraven a předložen k posvěcení.)

Zrní (či mouka) netvoří materii svaté Tajiny. Jeho používání je symbolické: zrno je obrazem rodičího se nového života – uzdravení, a života po smrti těla – vzkříšení.

Svíčky si kněží zapálí sami společně před posvěcením oleje, a každý si svou zhasne sám, když pomáže nemocného (ruská praxe).

Pro pomazání se zapichují do zrní štětce (či smotky vaty na špejlích, což je praktické). Dříve se používala větvička na konci roztřepená (od toho staroslověnský název). Sedm štětečků zapichnutých v pšenici je dle slovanské (ruské) tradice. V řecké tradici se používá jen tolik štětečků, kolik je kněží, a nezapichují se do mouky.

Pro otření pomazaných míst je potřeba mít připraven čistý malý šátek (plátno) nebo papírový ubrousek (či vata). Každý věřící si sám osuší pomazaná místa. Použitý ubrousek odkládají věřící v chrámu do připravené nádobky (posléze se spalují spolu s tím, čím se pomazání provádělo, tj. vatickou na dřívku nebo štětcem). Plátno si mohou odnést domů a používat je k otírání pomazaných míst, když se věřící (po účasti na svaté Tajině vykonávané knězem) doma sami pomazávají olejem, který si přinesli z chrámu.

Poznámky ke službě Tajiny pomazání olejem

Počet sedmi kněží není závazný. Kdysi Tajinu vykonávalo vždy několik kněží bez určení přesného počtu; považovalo se za žádoucí, aby sloužili alespoň tři kněží (podle svědectví o Božské Trojici, jež se stalo skrze Eliáše, který vzkřísil člověka z mrtvých, když se třikrát pomodlil a třikrát se nad ním rozprostřel). (Tajinu může podle dávných obyčejů v nouzi, nemůže-li se shromáždit kněží více, výjimečně vykonat i pouhý jeden kněz; musí však konat vše, co dle postupu náleží sedmi kněžím; nesmí ovšem Tajinu vykonávat sám pro sebe, tj. nad sebou samým.)

Posvátná roucha. Správně by kněží měli mít kromě epitrachilu i felon (tak je to v Řecku). V Rusku lze však vidět sloužící jen s epitrachilem a nárukávničky (je-li to ve Velkém půstu, mohou být roucha tmavá; jinak se však používají světlá).

Zapalování svíček, které jsou zapíchnuty v pšenici buď v kruhu nebo půlkruhu kolem oleje, který je umístěn uprostřed. Podle ruské tradice se svíce zapálí všechny najednou po velké ektenii, při naplňování lampády olejem – před modlitbou posvěcení (jak je to vyznačeno v postupu obřadu) a po přečtení každého evangelia se jedna z nich zhasne. **V naší místní i v řecké tradici se svíčky u oleje zapalují postupně** – před každým evangelijním čtením se rozžehne jedna další svíce /při proklimenu/ a zasadí se v půlkruhu do pšenice (resp. mouky) kolem oleje, až jich nakonec hoří všech sedm. Dále je zvykem, že všichni věřící při této tajině drží zapálené tenké svíčky.

Modlitba posvěcení oleje. Čte ji první kněz, ostatní ji čtou spolu s ním ale potichu (proto musí mít každý svou vlastní knihu; podobně jako při epiklesi v liturgii). Sv. Simeon Soluňský popisuje, že všichni jerejové po přečtení této modlitby vykonali nad olejem „svaté znamení kříže“. Dnešní postup Tajiny oleje to už nepředepisuje.

Čtení evangelií. Někteří čtou všechna evangelia nad hlavou nemocného. Není to nutné, ale je to možné (činí se tak i za jiných příležitostí, jako jsou soukromé pobožnosti apod.). Evangeliařem se však nedotýkáme hlavy nemocného. Pokládání Evangelia na hlavu nemocného je totiž předepsáno učinit až při zvláštní modlitbě v závěru obřadu (kdy stačí v případě těžce nemocných jen se dotknout Evangeliařem hlavy věřícího).

Druhou posvěcující modlitbu (po prvním evangeliu) čte první kněz nahlas, ostatní kněží spolu s ním potichu. Nejsou-li zvláštní důvody ke zkrácení této modlitbu, jak je to v postupu umožněno, není správné ji nepřečíst celou (modlitba je tam uvedena proto, aby se četla).

Pomazávání olejem: na čele, chrání (tj. z obou stran nosu), na tvářích (či uších), na ústech, na prsou, na obou stranách rukou. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že pomazávána jsou místa, jimiž hřích nejsnáze proniká do duše člověka. Pomazávají se posvěceným olejem, aby se vchod stal „neprůchodným a nepřístupným pro všechny nepřátelské síly“. Obyčej pomazávat i nohy (např. na holeních) je místní zvyklostí a rozhodně není povinný. (V Řecku pomazávají na hlavě jen čelo, bradu a obě líce.) V Rusku je dnes běžné pomazávat jen čelo, obě líce, hrud' a ruce. (V nejstarších dobách pomazávali kněží po nemocném svatým olejem nakonec i všechny přítomné a stěny domu; dnes se nekoná.)

Zbýlý posvěcený olej kněží rozdávají věřícím (pokud si z domova přinesou za tímto účelem nádobky), nebo jej mohou vlít do lampády v chrámu.

Přípěvy k troparům kánonu. Ruská praxe. Dle Trebníku z r. 1639 a 1651: „Mnohomilostivý Pane, vyslyš prosbu služebníků svých, modlících se k tobě.“ Lvovský Trebník z r. 1695: „Hospodine, vyslyš prosbu služebníka tvého, s námi se k tobě modlíciho.“ Trebník metr. P. Mohily: „Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.“ Dnes se většinou zpívá: „Mnohomilostivý Hospodine, vyslyš nás hříšné, modlíci se k tobě,“ nebo „Mnohomilostivý Pane, smiluj se a uzdrav trpícího služebníka tvého.“ Vynechávat tropary kánonu se nesmí (vyjma níže uvedeného případu).

Možnost zkrácení služby. V případě, že stav nemocného hrozí, že se nedožije dokončení Tajiny, může se obřad upravit a to vypuštěním jeho začátku: troparů,

žalmu 142., přes kánon, až po stichiry; začíná se pak velkou ektení a následujícím posvěcením oleje. Jestli po přečtení prvního apoštola a evangelia a po prvním přečtení modlitby „Otče svatý“ a následujícím prvním pomazáním bude nemocný ještě naživu, přečte se vše, co bylo vypuštěno, a pokračuje řádným postupem od druhého apoštola až do konce.

Hromadné konání Tajiny oleje

Dle řeckého obyčeje. Koná se třeba každý měsíc pro ty samé věřící. Věřící přistupují k pomazání až poté, co nad nimi bylo povzneseno rozevřené evangelium s příslušnou modlitbou. Koná se takto: slouží obvykle tři kněží, kteří stojí kolem stolku (na středu chrámu) s olejem, v němž hoří světlo, a při čtení se střídají. Přítomní věřící píší na lístky jména svá a svých (pravoslavných) nemocných; kněží přečtou tato jména postupně při modlitbách (vždy po evangeliu; po každém evangeliu jsou čtena jiná jména) v průběhu obřadu. Při prvním proklimenu se zapálí první svíce zapíchnutá v mouce; diákon koná malé okuřování malou kadidelnicí (ruční, bez řetízků – kacií). Po přečtení všech sedmi evangelií (a postupném zapálení všech sedmi svící) věřící pokleknou (seskupí se k tomu na západ od stolku s olejem – tedy od kněží směrem k vratům chrámovým; čelem k oltáři). Kněží nad nimi povznesou rozevřené evangelium (stránkami dolů), dva krajní kněží drží evangeliář, nejstarší kněz (ve středu mezi nimi otočen čelem k věřícím) čte nad evangeliářem modlitbu „Králi svatý“. Věřící (mohou mezi nimi být i další nesloužící duchovní) skloní hlavu k zemi. Evangeliář je pak položen na přenosný analog (postavený mezi stolkem s olejem a klečícími věřícími, tj. na místě, kde bylo evangelium drženo rozevřené). Sloužící kněží se pomazávají vzájemně (každý každého). Věřící (a nesloužící duchovní) přistupují po jednom, políbí evangelium a hned pak přistupují k jednomu ze sloužících kněží, který je pomaže (pečeť pomazání se klade jen na čelo, bradu, obě líce a dlaně z obou stran. Před začátkem pomazávání přečte kněz modlitbu „Otče svatý“. Každý věřící (i nesloužící duchovní) je buď pomazán jen jedním z kněží (jedno pomazání stačí k dokonalému přijetí Tajiny), nebo je postupně třikrát pomazán všemi třemi sloužícími. Po dokončení pomazání od každého kněze mu políbí ruku a po posledním jde k bočnímu stolku, na němž je připravena čistá vata, ze které si kousek odtrhne a otře si pomazaná místa; použitou vatu odloží do připravené nádoby.

V případě **hromadného konání této Tajiny je v Rusku** možné, že pomazání věřících konají kněží společně tak, že každý kněz obchází všechny věřící, ale pomazává jim jen jedno místo na těle (např. první kněz jde od jednoho nemocného k druhému a pomazává jen čela nemocných, druhý kněz jenom líce atd.)

Praktické upořádání hromadného konání pomazání vycházející z řecké praxe a upravený, aby všichni účastníci byli pomazáni všemi kněžími (dle ruského pojetí). Zde rozepsaný návrh je pro chrámovou společnou službu tří kněží (může jich pochopitelně sloužit více). • V úvodu čte žalmista kánon a v jeho průběhu další žalmista říká potichu žalmy 142. a 50. Tři kající tropary před kánonom je však zvykem zpívat hlasitě (stejně tak i „Jest vpravdě důstojno“ po kánonu). Evangeliář se v úvodní části vynáší z oltáře královskými vrátky a uloží se na analog postavený před stolkem s olejem. • Evangelia a modlitby se čtou, jak je uvedeno v postupu Tajiny (1. kněz začíná,

pak čte 2. kněz a následně 3. kněz, čtvrtý oddíl čtení koná zase 1. kněz atd.; sedmý oddíl má opět 1. kněz). Vynechává se však ve všech sedmi oddílech modlitba „Otče svatý“ a tudíž se zatím nekoná ani žádné pomazání uvedené v rámci jednotlivých oddílů Tajiny. • Po ukončení čtení VII. oddílu obřadu pozdvihnou 2. a 3. kněz otevřené evangelium (písmeny dolů), stojíce po stranách, a 1. kněz stojící mezi nimi čte modlitbu „Králi svatý“ (věřící klečí). Poté položí zavřené evangelium na analog (který se přenese z původního místa a je postaven mezi kněze a věřící) a všichni věřící přistupují je políbit. • Poté přečtou všichni kněží (stojící vedle sebe a obrácení k věřícím) modlitbu „Otče svatý“ (mohou ji říkat společně nahlas) a pomazou se vzájemně. Následně přistupují všichni nemocní nejprve k 1. knězi a ten jednoho po druhém pomazává. Hned po přijetí prvního pomazání jde každý věřící k druhému knězi pro druhé pomazání, a pak k třetímu (slouží-li ještě další kněží, jdou si věřící pro pomazání postupně i k ostatním). Pomazává se: čelo, ústa, obě tváře, hruď, obě strany dlaní. Říká se při tom (jedenkrát pro každou osobu): „Na uzdravení duše i těla.“ • Ihned po přijetí pomazání ode všech sloužících kněží se všichni odebírají pro ubrousek (např. útržek papírové utěrky nebo kousek vaty) a otírají svatý olej z pomazaných míst (ubrousky neodnášejí z chrámu, ale odkládají je tam na určeném místě).

Poznámky k tomuto překladu

Biblické texty byly převzaty z českých biblických překladů a následně výrazně korigovány dle pravoslavného znění (církevně-slovanský překlad Bible).

Překlad textu obřadu vychází z díla prot. Miroslava Mužíka, který koncem 90. let připravil první návrh kompletní české služby (byl použit do českého trebníku vydaného v r. 2009). Tento překlad byl pak dále propracován jazykově, doplňován obsahově a zpřesňován dle církevně-slovanského znění. Výsledkem je zde uvedené české znění svaté Tajiny pomazání olejem.

V hymnech, které se mohou zpívat (kánon či stichiry), jsou nemocní zmiňováni jen v množném čísle. Při zpěvu by se totiž obtížně upravovalo znění podle toho, zda se zrovna konáme Tajinu pro nemocného muže či ženu nebo vícero nemocných. Lze to chápat i tak, že duchovní rozměr služby Tajiny oleje, stejně jako např. eucharistie, není omezen jen na konkrétní místní bohoslužebné společenství, ale vztahuje se vždy na všechny pokřtěné a má účast na modlitbě celé Církve. Takže při modlitbě za naše nemocné se modlíme za všechny bratry a sestry, kteří to potřebují. Při ekteniích a čtených modlitbách, kde je uloženo vzpomínat jméno nemocného (resp. jména nemocných), je však text obřadu upraven pro všechny varianty: muže, ženu či skupinu.

Vysvětlení některých pojmů: „pečeť“ – znamená kříže nakreslené svatým olejem na příslušná místa těla nemocného; „démonská krev“ (v 6. písni kánonu) – krev modlářských krvavých obětí; „doteky kněží“ (3. stichira) – poukazuje na to, že kdysi konali kněží pomazání nemocných bez použití štětců, ale přímo prsty své pravé ruky.

Vzpomínání svatých při modlitbě „Otče svatý“. Při této svaté Tajině je tradicí vzpomínat především ty světce, kteří prosluli léčením a uzdravováním Boží mocí. Na rozdíl např. od modliteb litije, kde jsou po vzpomínání nejslavnějších svatých pravoslavné církve jmenováni místní svatí (mnozí či všichni), má zývání

přímluv světců při svaté Tajině oleje jiný smysl. Proto není správné nahrazovat jména svatých nezištníků a léčitelů jmény jiných světců (jméno sv. Prokopa Sázavského bylo vloženo, protože i on měl již za svého života od Boha dar zázračného uzdravování). Stejně tak není opodstatněné prodlužovat sedmkrát opakovanou modlitbu „Otče svatý“ přidáváním dalších jmen za jména svatých léčitelů, neboť toto je svatá Tajina a při ní není vhodné akcent kladený na vzývání Boha oslabovat množstvím dalších vzpomínaných jmen. Existuje celá řada jiných modliteb a dalších obřadů, v nichž má vzývání mnohopočetného seznamu světců a vzpomínání všech místních svatých své místo.

Překlad pořízen dle slovanského trebníku. V postupu obřadu je tedy vyznačena především praxe slovanská (ruská). Poznámky o odlišnostech řecké praxe jsou zmíněny v úvodu a v závěru. Vysvětlivky k Tajině oleje přeloženy z Nástolní knihy. Údaje o řecké praxi zaznamenány z pozorování.

Rozsáhlá revize původního překladu dle CSL a doplnění obsahu; 3/2016 — v. 0,62